

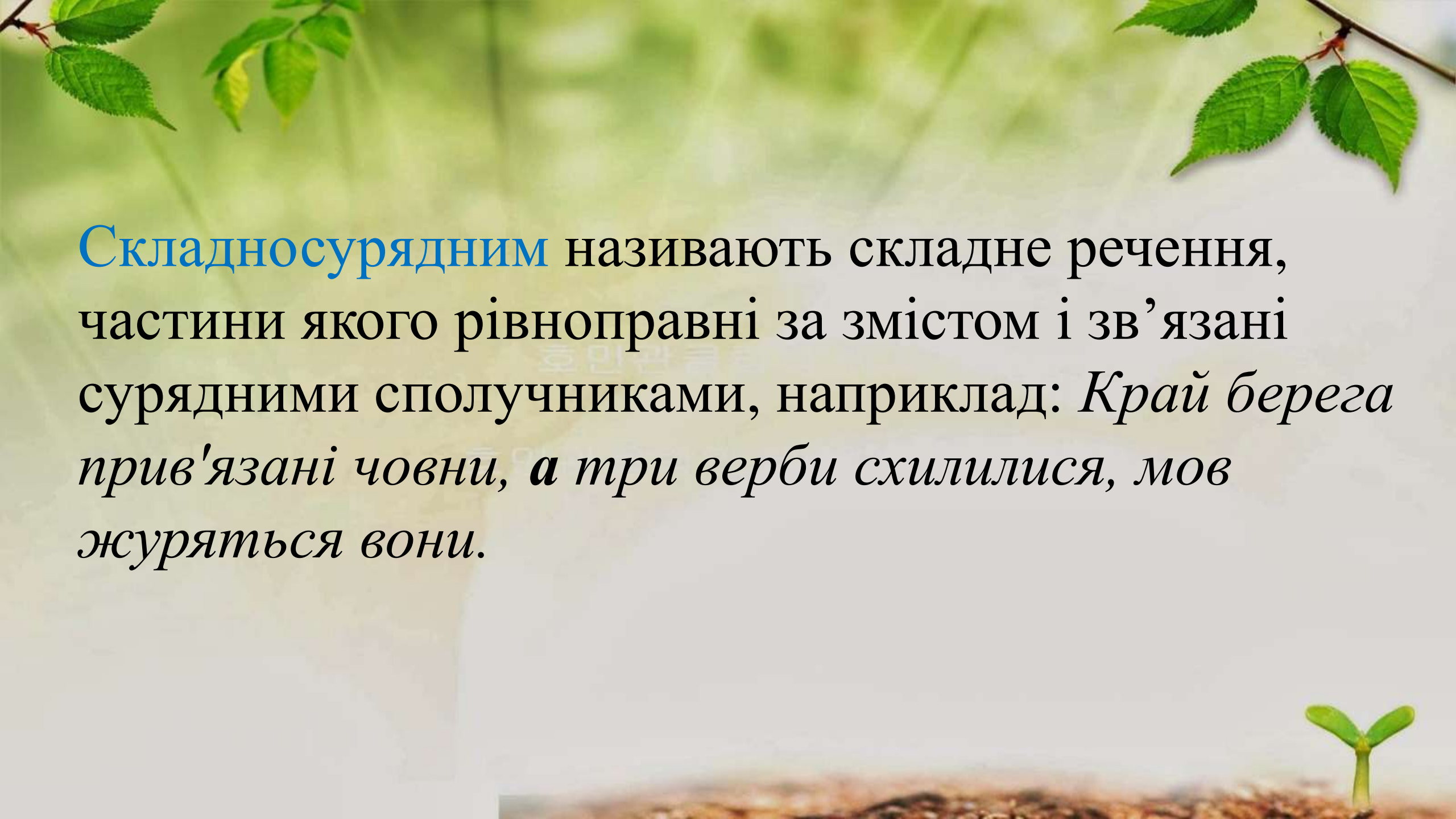
9 клас
Українська мова
Двадцять друге жовтня
Класна робота

Складносурядне речення, його будова й засоби зв'язку між його частинами.

Стрембицька Л.А.

Пригадай

1. Яка різниця між простим та складним реченням?
2. Назви різновиди складного речення.
3. Які сполучники відомо?
4. Розділити сполучники: *але, де якби, то, і, та, коли, щоб, проте, або, хоч, чи, хто, бо.*
5. Пригадай написання слів із –пів.
6. Наголос: лате, випадок, ваги.

Складносурядним називають складне речення, частини якого рівноправні за змістом і зв'язані сурядними сполучниками, наприклад: *Край берега прив'язані човни, а три верби схилилися, мов журиються вони.*

Смислові зв'язки між частинами складносурядного речення

Єднальні сполучники:

і (й), та (в значенні і),
ні...ні; ані...ані; також

Протиставні

сполучники: а, але, та (в
значенні але), проте, зате,
однак

Розділові сполучники:

або, чи, то, хоч, то...то,
або...або

одночасність

Високі верби шуміли над
ровом, **і** небо між ними
синіло, наче емаль.

послідовність

Достигла нива колосиста,
і зріють яблука в саду.

Причинно-наслідковість

День видався холодний, **і**
угорі гули вітри.

протиставлення

До землі вже
притулювся зоряний
вечір, **а** з городів
запахло
чорнобривцями та
соняшниками.

зіставлення

На столі з-під рушника
виглядає житній хліб, **а**
поряд темніє пучок
польових волошок.

означають явища, що чергуються

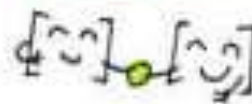
То сонце вигляне, **то**
знову туча...

означають явища, які виключають одне одного

Або рибку з'їсти, **або**
на дно сісти.

СПОЛУЧНИКИ СУРЯДНОСТІ

ЄДНАЛЬНІ

- і (й)
- та (=і)
- ні...ні
- ані
- також
- не тільки...а й
- і...і
- притаму
- притаму
- ані...ані
- як...так і

ПРОТИСТАВНІ

- а
- але
- та (=але)
- проте
- зате
- однак
- все те

РОЗДІЛОВІ

- або
- чи
- або...або
- чи...чи
- то...то
- не то...не то
- хоч...хоч

Схема

Пахнуть хлібом слова, що мене навчила мати.
[], що [].

І знов прийшла весна-красна, і знов зазеленіло
поле, і розвилась верба рясна.
І [], і [], і [].

Завдання. Визначити складносурядні речення. Визначити смислові відношення. Побудувати схему.

1. Дощик перестав — і все навколо запахло, посвіжішало.
2. Або не сокіл я, або спалила мені неволя крила.
3. Колись отут були луги й буяли трави навкруги.
4. Любіть стежинку, і травинку, і сонце завтрашнього дня.
5. Латаття ніжилось в озерах, хитали ряску карасі.
6. Національна своєрідність зближує нації, а не роз'єднує їх.
7. Минали дні, а дощів усе не було.
8. В моїй душі мелодія осіння, та в ній я чую ноти весняні.
9. Хто своє носить, той чужого не просить.

СПОЛУЧНИКИ СУРЯДНОСТІ

ЄДНАЛЬНІ

- і (й)
- та (=і)
- ні...ні
- ані
- також
- не тільки...а й
- і...і
- притому
- причому
- ані...ані
- як...так і

ПРОТИСТАВНІ

- а
- але
- та (=але)
- проте
- зате
- однак
- все те

РОЗДІЛОВІ

- або
- чи
- або...або
- чи...чи
- то...то
- не то...не то
- хоч...хоч

Разом

Дзвінкоголосий

1. Від
словосполучення

Шестизначний

3. Перша частина-
числівник

ЖОВТОГАРЯЧИЙ!

Через дефіс

Російсько-
англійський

2. Від сполучення
рівноправних слів

(**i**)

Кисло-солодкий

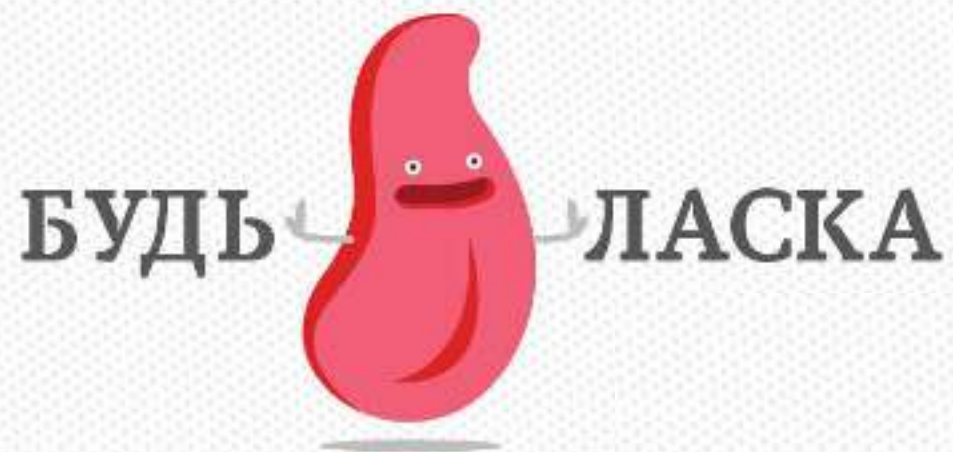
4. Відтінок кольору
або смаку

Завдання. Записати прикметники, знімаючи ризик.

Добро/душна, світло/зелений,
навчально/виховний, воле/любний,
чорно/бровий, чорно/білий, лісо/степовий,
німецько/український, червоно/грудий,
зелено/сірий, історико/філологічний,
біло/сніжний, п'яти/поверховий, гірко/кислий.

Запам'ятай

Смачного!

Р. S. «Приємного апетиту» — калька.

Нанести можна маску
на обличчя, а **удару** завдають.

Попрацюй самостійно

1. Записати речення, розставити розділові знаки, намалювати схеми до речень.

1. Подув вітерець і мертві страхітливі скелі дунули з темряви весняним цвітом та зеленим рястом.

2. В очереті кахкала дика качка і сплескувала велика риба.

3. Прибульці грабували а одвічні жителі краю захищали свою землю.

4. Зовсім зіпсувалася погода але це не звертали горобці уваги.

5. То шурхне щось збоку то захитається береза то щось гукне.

6. Мовчали дівчата зате хлопці не припинили балачки.

Домашнє завдання

Виконати впр.135,стор.85